

Ο Ρόλος των Γυναικών στην Ελληνική Επανάσταση

Η συμβολή των γυναικείων μορφών άφησε τη σφραγίδα τους την περίοδο της Ελληνικής Επανάστασης. Λαμβάνοντας υπ' όψη τα περιορισμένα δικαιώματα και την κοινωνική θέση των γυναικών εκείνη την εποχή, ο ρόλος των γυναικών με το απaráμιλλο θάρρος τους και την αξιοθαύμαστη γενναιότητα τους, αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα. Σε καμιά γωνιά της επαναστατημένης Ελλάδας δεν έλειψαν οι Ελληνίδες οι οποίες είτε αγωνίστηκαν μαζί με τους άντρες, είτε βασανίστηκαν από τις κακουχίες και τις στερήσεις που έφερε η συνειδητή αποτίναξη του ζυγού. Οι γυναίκες προσέφεραν με όποιο μέσο διέθεταν την βοήθειά τους στον απελευθερωτικό αγώνα.

Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα (1771 – 1825)

Η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα είχε καταγωγή από την Ύδρα. Γεννήθηκε μέσα στις φυλακές της Κωνσταντινούπολης το 1771, όταν η μητέρα της Σκεύω επισκέφτηκε τον σύζυγό της, τον Υδραίο πλοίαρχο Σταυριανό Πινότση, τον οποίο είχαν φυλακίσει οι Οθωμανοί. Μετά τον θάνατο του Πινότση στη φυλακή, μητέρα και κόρη επέστρεψαν στην Ύδρα. Μετακόμισαν στις Σπέτσες 4 χρόνια αργότερα, όταν η

μητέρα της παντρεύτηκε τον Δημήτριο Λαζάρου-Ορλώφ. Από την ένωση αυτή η Μπουμπουλίνα απέκτησε οκτώ ετεροθαλή αδέρφια.

Παντρεύτηκε δυο φορές. Την πρώτη σε ηλικία δεκαεπτά ετών με τον Σπετσιώτη Δημήτριο Γιάννουζα που σκοτώθηκε κατά τη διάρκεια μιας ναυτικής σύγκρουσης το 1797 και με τον οποίο απέκτησε τρία παιδιά.. Τη δεύτερη το 1801 σε ηλικία τριάντα ετών με τον Σπετσιώτη πλοιοκτήτη και καπετάνιο Δημήτριο Μπούμπουλη από τον οποίο πήρε και το επώνυμό της και μαζί του απέκτησε τέσσερα παιδιά. Ανάλογη τύχη είχε και ο δεύτερος σύζυγος της ο οποίος σκοτώθηκε και αυτός σε ναυτική σύγκρουση.

Μετά τον θάνατο και του δεύτερου συζύγου της, η Μπουμπουλίνα βρέθηκε με μια τεράστια περιουσία, την οποία αύξησε με κατάλληλες επιχειρηματικές κινήσεις και διέθεσε για τους σκοπούς του απελευθερωτικού αγώνα.

Αρχικά έγινε συνétairos σε αρκετά πλοία ενώ αργότερα κατασκεύασε και δικά της, ένα εκ των οποίων το «Αγαμέμνων» με 18 πυροβόλα πήρε μέρος στην Ελληνική Επανάσταση του 1821 ενώ διέθεσε άλλα τρία πλοία. Επιβαίνοντας η ίδια στο πλοίο της μαζί με το πλήρωμα που η ίδια συγκέντρωσε, η Μπουμπουλίνα εισήλθε δυναμικά στον αγώνα και έλαβε ενεργά μέρος σε πολλές πολεμικές επιχειρήσεις.

Η Μπουμπουλίνα σκοτώθηκε τον Μάιο του 1825, κατά τη διάρκεια οικογενειακής διαμάχης, στην οικία του πρώτου της. Ο μικρότερος γιος της από τον πρώτο της γάμο, ερωτεύτηκε την κόρη της πολύ πλούσιας οικογένειας των Κουτσαίων στις Σπέτσες.

Μαντώ Μαυρογένους (1796 ή 1797 – 1840)

Η Μαντώ Μαυρογένους, κόρη του Νικόλαου Μαυρογένη, μέλους της Φιλικής Εταιρείας, ήταν εξέχουσα μορφή της Ελληνικής Επανάστασης και υπήρξε μια ξεχωριστή μορφή στους αγώνες του Έθνους για τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα. Συνέδραμε στον αγώνα όχι μόνο οικονομικά και υλικά αλλά και με τη συμμετοχή της σε αρκετές μάχες και με τις ενέργειές της για εξασφάλιση Ευρωπαϊκής βοήθειας.

Γεννήθηκε στην Τεργέστη το 1796 ή 1797 όπου και έζησε αρκετά χρόνια και όταν ξέσπασε η επανάσταση εγκαταστάθηκε στη Μύκονο, τόπο καταγωγής της μητέρας της.

Αφιέρωσε όλη της σχεδόν την περιουσία για την Ελληνική Επανάσταση και συνέβαλε στον εξοπλισμό και στην επάνδρωση των πολεμικών πλοίων. Πρωτοστάτησε σε πολλές πολεμικές επιχειρήσεις εναντίων των Τούρκων, όπως στην Κάρυστο, στο Πήλιο, στην Λιβαδιά και στην Φθιώτιδα. Τον Οκτώβριο του 1822 απέκρουσε και σύντριψε την δύναμη διακοσίων Τούρκων που έκαναν απόβαση στην Μύκονο. Τον Φεβρουάριο του 1823, τέθηκε επικεφαλής σώματος 800 ανδρών και ξεκίνησε από την Μύκονο και εκστράτευσε εναντίον των Τούρκων στην Εύβοια, στην Θεσσαλία και στην Ρούμελη.

Ως ανταμοιβή για την δράση της, τιμήθηκε από τον Ιωάννη Καποδίστρια με τον Βαθμό της επίτιμης αντιστρατήγου, ενώ της

παραχωρήθηκε και κατοικία στο Ναύπλιο. Η έντονη πολεμική που δέχθηκε από τον Ιωάννη Κωλλέτη είχε ως αποτέλεσμα να εκδιωχθεί από το Ναύπλιο και να καταφύγει στη Μύκονο και αργότερα στη Πάρο όπου και απεβίωσε πάμφτωχη το 1840.

Σουλιώτισσες

Οι Σουλιώτισσες, πέρα από το νοικοκυριό, έπαιρναν όλες μέρος στις πολεμικές επιχειρήσεις, όπου ο ρόλος τους ήταν σε πρώτη φάση, εφεδρικός και βοηθητικός. Όταν όμως οι περιστάσεις το απαιτούσαν, οι γυναικείς εφεδρείες ρίχνονταν στη μάχη, άλλοτε κατακυλώντας βράχους πάνω στον εχθρό, άλλοτε ορμώντας μπροστά με το σπαθί στο χέρι.

Τον Δεκέμβριο του 1803 οι Σουλιώτες αναγκάστηκαν να συνθηκολογήσουν με τον Αλή Πασά και υποχρεώθηκαν να εγκαταλείψουν την πατρική τους γη. Κατά την έξοδό τους αντιμετώπισαν ξαφνική επίθεση από το στρατό του Αλή Πασά και χρειάστηκε να αγωνιστούν στο Ζάλογγο. Στη μονή της περιοχής είχαν εγκλωβιστεί 57 γυναίκες επειδή είχαν περικυκλωθεί από τον τουρκικό στρατό. Έτσι χορεύοντας πήδηξαν μία – μία στη χαράδρα του Ζαλόγγου αφού προηγουμένως είχαν ρίξει τα παιδιά τους, προτιμώντας το θάνατο από την υποδούλωση και την ταπείνωση.

Μεσολογγίτισσες

Αξιοθαύμαστο θάρρος έδειξαν και οι Μεσολογγίτισσες «ελεύθερες πολιορκημένες», οι οποίες σε όλη τη διάρκεια της μακράς πολιορκίας του προπυργίου της δυτικής Ελλάδας βοήθησαν με κάθε

τρόπο στην άμυνα: μεταφορά υλικών για τα οχυρωματικά έργα, περίθαλψη των ασθενών και τραυματιών.

Κατά την έξοδο του Μεσολογγίου επέδειξαν μοναδικό ηρωισμό. Κατά την δεύτερη πολιορκία του Μεσολογγίου αποφασίστηκε να πραγματοποιηθεί η έξοδος (Απρίλιος 1826). Κατά την έξοδο ακολούθησαν πολλές γυναίκες με ανδρική ενδυμασία και συμμετέχοντας με γενναιότητα, κρατούσαν από το ένα χέρι το σπαθί και από το άλλο το μωρό τους, ενώ οι άοπλες μπήκαν στη μέση της φάλαγγας μαζί με τα παιδιά τους. Οι γυναίκες είχαν την ίδια φρικτή τύχη, όπως και οι άνδρες της Εξόδου και όσες κατάφεραν να ξεφύγουν και να γυρίσουν στην πόλη αυτοκτόνησαν, σφαγιάστηκαν ή αιχμαλωτίστηκαν.

Χιώτισσες

Η επανάσταση στη Χίο άρχισε στις 11 Μαρτίου 1822 και έφερε την άμεση αντίδραση των Τούρκων καθώς στις 30 Μαρτίου του ίδιου έτους οι δυνάμεις του Καρά Αλή θανάτωσαν 30.000 κατοίκους και αιχμαλώτισαν 47.000 μεταξύ των οποίων χιλιάδες γυναικών και παιδιών που πουλιόνταν στο παζάρι. Πολλοί από αυτούς αυτοκτόνησαν κατά τη μεταφορά ενώ οι γυναίκες υπέφεραν από τα μαστιγώματα των εχθρών επειδή αρνούσαν την τροφή προκειμένου να πεθάνουν από ασιτία.

Ο Francis Werry, Άγγλος πρόξενος στη Σμύρνη, όπου εκεί έφταναν υποδουλωμένες οι Χιώτισσες, γράφει σε αναφορά του: «Χιλιάδες γυναίκες κορίτσια και αγόρια πουλιόταν κάθε μέρα στο παζάρι. Πολλά από αυτά δυστυχισμένα πλάσματα αυτοκτόνησαν κατά τη μεταφορά. Βλέπεις γυναίκες να μη δέχονται τροφή μ' όλο που μαστιγώνονται για να πεθάνουν από την πείνα».

Στην Ελληνική Επανάσταση η γυναίκα από όλες τις περιοχές του ελληνικού χώρου είναι παρούσα, η συνεισφορά της αξιοσημείωτη και ο ρόλος της σημαντικός στην υποβοήθηση των επιχειρήσεων. Ηπειρώτισσες, Ρουμελιώτισσες, Μοραϊτισσες, Μανιάτισσες, Μακεδονίτισσες, Κρητικές, νησιώτισσες από τα Ψαρά, την Ύδρα, τις Σπέτσες, την Κάσο, τα Δωδεκάνησα και από όλη την Ελλάδα

ανέλαβαν έναν δυναμικό ρόλο με θάρρος και συμμετείχαν στις πολεμικές επιχειρήσεις.